

การพัฒนาหลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้วยเทคนิคเดลฟี

ดร.สุรียา เหมตะศิลป์ *

บทนำ

สภาพสังคม เศรษฐกิจ วิทยาการ ในโลกยุคโลกาภิวัตน์เปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก ข้อมูลข่าวสารที่สื่อถึงกันอย่างรวดเร็วทำให้การส่งผลกระทบหรือการได้รับผลกระทบในด้านต่างๆ เป็นไปอย่างกว้างขวาง การวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้มีศักยภาพที่จะรับมือได้กับโลกยุคโลกาภิวัตน์เป็นภาระสำคัญของแต่ละประเทศ เพราะคุณภาพของประชากรหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นดัชนีบ่งชี้ที่สำคัญถึงประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศ และความสามารถที่จะแข่งขัน หรือร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในสังคมโลกได้

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรเพื่อพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพอย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม ตลอดจนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ การปฏิรูปการศึกษาในทุกๆ ระดับจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษา และจำเป็นต้องมีการปรับปรุง หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกๆ ระดับ ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการจัดการศึกษาสอดคล้องกับความสามารถ ทักษะ คุณสมบัติที่จำเป็นที่ประชากรของแต่ละประเทศพึงได้รับการพัฒนา แนวโน้มในการปรับเปลี่ยนหลักสูตรและสาระวิชาต่างๆ เป็นไปตามลักษณะพัฒนาการของวิชาการใหม่ๆ และกระแสความต้องการความรู้ และทักษะจากตลาดแรงงาน การปฏิรูปอุดมศึกษาในเรื่องของหลักสูตรนั้นจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องกับการที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง ตามความจำเป็นใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในภาระงานใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตามกันไปทั้งระบบ หากพิจารณาสาระในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539) ในแผนงานหลักที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน แผนงานหลักที่ 5 การวิจัยและพัฒนา แผนงานหลักที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ ที่มีระบบการตรวจสอบ

การบริหารที่เน้นผลการดำเนินงานโดยรวม และ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา และแผนงานหลัก ที่ 7 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ การศึกษาก็จะเห็นถึงภารกิจที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องการ ความรู้และทักษะในการวิจัยและประเมินมากขึ้น รวมทั้งเมื่อพิจารณามาตราต่างๆ ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.2542) เช่น ในมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอน สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นี้ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ในหมวด 6 เรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง หมวด โดยเฉพาะมาตรา 48 ที่ว่าให้หน่วยงานต้น สังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกัน คุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการ การศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ตลอดจนมาตรา 67 และ 69 ที่กล่าวถึงการส่งเสริม การวิจัยและพัฒนา ฯลฯ ทำให้เห็นถึงภารกิจมากมาย ที่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาต้องกระทำ การปฏิบัติภารกิจดังกล่าวให้ลุล่วงได้นั้น ความรู้และ ทักษะในการวิจัย และประเมินเป็นความรู้และทักษะ หลักที่นำไปใช้ประโยชน์ได้มาก บุคลากรประจำ การทางการศึกษาในสถานศึกษา และเขตพื้นที่ทาง การศึกษาควรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับภารกิจวิจัย และประเมินที่จะนำไปพัฒนาการ เรียนการสอนและการพัฒนาเครื่องมือในการประกัน คุณภาพการศึกษาต่อไป

สรุปโดยรวม การวิจัยและการประเมิน เป็นกิจกรรมหรือกลไกที่มีผลต่อการพัฒนาการ จัด การศึกษาทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่การที่การวิจัยและการ ประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียน การสอนในห้องเรียน การพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของครู การพัฒนาผู้เรียน จนถึงการวางแผน การจัดการศึกษาการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนิน การจัดการศึกษา และการประเมินผลการจัดการ การศึกษาทั้งระบบ

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยทักษิณเปิดสอน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขา การบริหารการ การศึกษา การวัดผลการศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ เมื่อศึกษาบริบททางการศึกษาและ ความต้องการความรู้ ทักษะที่จะนำไปใช้พัฒนา คุณภาพขององค์กรดังที่กล่าวมาข้างต้น ภาควิชา การประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการวิจัยและประเมิน เพื่อสามารถจัดการศึกษาสนองตอบความต้องการ การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานอื่นที่ต้องการความรู้ทักษะด้านการ วิจัยและประเมินไปใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนา บุคลากรประจำการทางการศึกษาในสถานศึกษา และเขตพื้นที่ทางการศึกษาในภาคใต้ ซึ่งเป็นเขต พื้นที่บริการของมหาวิทยาลัย

เนื้อหาสาระหรือมวลประสบการณ์ที่ควรบรรจุในหลักสูตร นอกเหนือจากการศึกษาจากบริบทต่างๆ ของหลักสูตรแล้ว ความต้องการใช้ความรู้ ทักษะ หรือความคิดเห็นของผู้ใช้บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาระดับต่างๆ ก็เป็นข้อมูลจำเป็นที่จะนำมาพิจารณาความเหมาะสมของรายวิชาที่ควรจะมีในหลักสูตร ในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา หรือรายวิชาในหลักสูตรจากหน่วยงานทางการศึกษาที่จะเป็นผู้ใช้มหาบัณฑิตทางการวิจัยและประเมิน ซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรที่พัฒนานี้ด้วย

การพิจารณาความเหมาะสมของรายวิชา และเนื้อหาสาระในลักษณะที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในสาขาวิชา มีความเหมาะสมในการบรรจุในหลักสูตรในแง่ที่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาจากบริบทปัจจุบันจนถึงอนาคตนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการร่วมปรึกษาหารือกันในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีวิสัยทัศน์ เป็นกระบวนการสำคัญที่จะพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ แต่ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์และวิสัยทัศน์ ที่เป็นที่ยอมรับซึ่งกระจายอยู่ตามสถาบันต่างๆ ทั่วประเทศนั้น การที่จะเชิญมาร่วมประชุมปรึกษาหารือพร้อมๆ กันนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยากเพราะแต่ละคนต่างมีภารกิจรับผิดชอบที่สำคัญที่ไม่สามารถจัดเวลาให้ผู้วิจัยได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้เทคนิคเดลฟี (Delphi Technique) เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ได้ความคิดเห็นและผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหลายมาพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน โดยตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร จากข้อมูลต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของรายวิชาที่ควรบรรจุในหมวดวิชาต่างๆ ตามโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้ได้บุคลากรทางการวิจัยและประเมิน ตามที่หน่วยงาน ต้องการ
2. ความเหมาะสมของรายวิชาที่ควรบรรจุในหมวดวิชาต่างๆ ตามโครงสร้างของหลักสูตร และความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชาของแต่ละรายวิชา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน ดำเนินตามรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน/วิเคราะห์สถานการณ์
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ และประสบการณ์การเรียนรู้
4. การจัดลำดับความสำคัญ กำหนดเป็นโครงสร้างของหลักสูตร
5. การเขียนคำอธิบายรายวิชา
6. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบการศึกษาในขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเหมาะสมของรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร โดยตรวจสอบจากประชากร 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้ใช้บุคลากรทางด้านการวิจัยและ
ประเมิน
2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
และประเมิน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกแบบ
เจาะจง เพื่อให้ผู้ตอบมีคุณสมบัติที่จะให้ข้อมูลได้
ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

กลุ่มผู้ใช้บุคลากรทางด้านการวิจัยและ ประเมิน

ผู้วิจัยใช้สถานศึกษาหรือหน่วยงานทาง
การศึกษาที่เป็นเป้าหมายการผลิตบุคลากรทางการ
วิจัยและประเมิน ใน 14 จังหวัดภาคใต้ เป็นหน่วย
ตัวอย่างดังนี้

1. สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม เขตการศึกษา 2,3 และ 4
2. สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด
ใน 14 จังหวัดภาคใต้
3. สำนักงานคณะกรรมการการประถม-
ศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดใน 14 จังหวัดภาคใต้
4. โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
ใน 14 จังหวัดภาคใต้ จังหวัดละ 2 โรงเรียน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และประเมิน

ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบแบบ
สอบถาม โดยใช้เทคนิคเดลฟี (Delphi Technique)
โดยส่งแบบสอบถามไปถามผู้เชี่ยวชาญ 18 ราย และ
มีผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม ครบทุกรอบ 11 ราย
ดังนี้

1. ดร.วิเชียร เกตุสิงห์
2. รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
3. รศ.ดร. ส.वासนา ประवालพฤกษ์
4. ศ.ดร. สำเร็จ บุญเรืองรัตน์
5. รศ.ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์
6. ดร. ขอบ ลีซอ
7. รศ.ดร. วัน เดชพิชัย
8. ผศ.ดร. ชิตชนก เขิงเขาว์
9. รศ.ดร. คณิต ไช้มุกด์
10. ศ.ดร. สมหวัง พิทยานูวัฒน์
11. รศ.ดร. บุญชม ศรีสะอาด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี
ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและ
ประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ สำหรับถามผู้บริหาร/
ผู้รับผิดชอบงานวิจัยและประเมินของหน่วยงาน แบบ
สอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามสถานภาพของผู้ตอบ และ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ ในการพัฒนา
บุคลากรด้านการวิจัยและประเมิน

ตอนที่ 2 ถามความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตร ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยให้ประมาณค่าความเหมาะสมของรายวิชาที่นำเสนอ ในการที่จะบรรจุในหลักสูตรว่า เหมาะสมมาก เหมาะสม

ไม่แน่ใจ ไม่น่าเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม โดยพิจารณาจากเอกสารโครงสร้างหลักสูตร และคำอธิบายรายวิชาที่แนบประกอบ

2. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัย สำหรับถามผู้เชี่ยวชาญตามเทคนิคเดลฟี แบบสอบถาม มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความเหมาะสมของรายวิชาที่นำเสนอดังนี้

เหมาะสมมาก หมายถึงรายวิชานี้จำเป็นอย่างยิ่งที่นักวิจัยและประเมินต้องรู้ เพราะเป็นความรู้/ทักษะ/เจตคติที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการทำงานด้านการวิจัยและประเมิน

เหมาะสม หมายถึงรายวิชานี้ควรเรียนรู้ เพราะเป็นความรู้/ทักษะ/เจตคติที่สนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับงานวิจัยและประเมิน

ไม่แน่ใจ หมายถึงไม่แน่ใจว่าจะเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

ไม่น่าเหมาะสม หมายถึงรายวิชานี้เป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับความรู้/ทักษะ/เจตคติที่สนับสนุนหรือใช้ในงานวิจัยและประเมิน

ไม่เหมาะสม หมายถึงรายวิชานี้ไม่จำเป็นต้องเรียนเพราะไม่มีประโยชน์และไม่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตร เพราะทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสที่จะเรียนวิชาที่จำเป็น

ตอนที่ 2 ถามความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา โดยถามว่า เหมาะสม หรือควรปรับปรุง โดยขอให้ระบุประเด็นที่ควรปรับปรุงว่า ปรับปรุงอย่างไร แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ ถามผู้เชี่ยวชาญเพียงรอบเดียว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การตรวจสอบความเหมาะสมของรายวิชา/เนื้อหาวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตรที่พัฒนา โดยกลุ่มผู้ใช้บุคลากรทางด้านการวิจัยและประเมิน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชา/เนื้อหาวิชา พร้อมแนบโครงสร้างของหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาเพื่อผู้ตอบใช้ประกอบการพิจารณาในการตอบแบบสอบถาม ให้กับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ใน 14 จังหวัดภาคใต้ ให้ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานวิจัยและประเมินของหน่วยงานเป็นผู้ตอบ

2. การตรวจสอบความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัย

ได้นำหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยรายวิชาตามโครงสร้างของหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาที่ได้ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในระดับการร่างมาแล้วครั้งหนึ่ง (รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ รศ.ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ และ รศ.ดร. ส.วาสนา ประवालพฤกษ์) ส่งให้คณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตามเทคนิคเดลฟี จำนวน 2 รอบ เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาหลักสูตรและตอบแบบสอบถามรอบแรกและส่งกลับมายังมหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยได้นำค่าการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) และค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation) และได้ส่งค่าเหล่านี้กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญพร้อมแบบสอบถามในรอบที่สอง โดยในแบบสอบถามรอบที่สองนี้ผู้วิจัยได้ระบุค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าระดับความเหมาะสมของแต่ละข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญรายนั้นตอบในรอบแรกไว้ด้วย เพื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประกอบการตอบรอบที่สอง เมื่อได้แบบสอบถามรอบที่สองคืนจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยก็นำคำตอบมาหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์อีกครั้ง และพบว่าค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์แต่ละข้อน้อยมาก (น้อยกว่า 0.5 ส่วนใหญ่มีค่า 0) แสดงว่าคำตอบไปในทิศทางเดียวกัน และการเปลี่ยนแปลงของคำตอบในรอบหลังจากรอบแรกน้อยมาก แสดงว่าคำตอบมีความคงที่แล้ว จึงสรุปว่าไม่ต้องส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในรอบต่อไปอีก

3. การตรวจสอบความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชาในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ของการส่งแบบสอบถามเดลฟีรอบแรก ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญนำมาปรับปรุงแก้ไขคำอธิบายรายวิชา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มผู้ใชุบุคลากรทางด้านการศึกษาและประเมินจากหน่วยงานทางการศึกษา และจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและประเมิน ดำเนินการใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตรจากกลุ่มผู้ใชุบุคลากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ และความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตรที่พัฒนาด้วยเทคนิคเดลฟี (Delphi Technique) นี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) และค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชา ที่จะบรรจุในหลักสูตรจากกลุ่มผู้ใชุบุคลากรกับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยการเปรียบเทียบรายข้อหรือรายวิชา ด้วยค่า t-test โดยกำหนดค่า $\alpha = 0.05$

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตรจากกลุ่มผู้ใช้บุคลากรแสดงให้เห็นว่า

1.1 กลุ่มผู้ใช้บุคลากร ผู้ให้ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตร เกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ/ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร/ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตรงในงานวิจัยและประเมิน

1.2 หน่วยงานผู้ใช้บุคลากรด้านการวิจัยและประเมินซึ่งเป็นหน่วยงานทางการศึกษาส่วนใหญ่(78.7%) มีผู้สนใจที่จะเรียนปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินตามหลักสูตรที่เสนอให้พิจารณา และผู้ตอบได้ประเมินจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ว่า ทั้งหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่ไม่ใช่ทางการศึกษาและหน่วยงานเอกชน ต่างก็มีความต้องการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาวิจัยและประเมินมาก

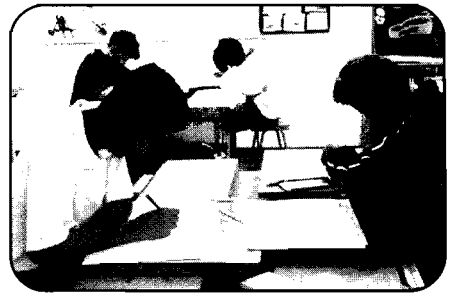
1.3 ผู้ใช้บุคลากรมีความเห็นว่ารายวิชาที่นำเสนอให้พิจารณา มีความเหมาะสมที่จะบรรจุในหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตรจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟี่ ซึ่งค่ามัธยฐานของความเหมาะสมของรายวิชาอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไปทุกรายวิชา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารายวิชาที่นำเสนอให้พิจารณา มีความเหมาะสมถึงเหมาะสมมากที่จะบรรจุในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน รายวิชาส่วนใหญ่ได้รับ

การพิจารณาว่าเหมาะสมมากที่จะบรรจุในหลักสูตรดังกล่าว และจากค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ที่มีค่าน้อยคือระหว่าง 0.00 ถึง 0.5 ได้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาไปในทิศทางเดียวกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายวิชาที่จะบรรจุในหลักสูตรจากกลุ่มผู้ใช้บุคลากรกับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน คือ เห็นว่าทุกรายวิชา มีความเหมาะสมที่จะบรรจุในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน

4. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชา และคำอธิบายรายวิชาที่ได้พัฒนาครั้งนี้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบของกลุ่มผู้ใช้บุคลากรซึ่งเป็นสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่เป็นที่น่าเชื่อถือได้ว่า สามารถพิจารณาความเหมาะสมของรายวิชาได้ถูกต้อง และตรงตามความต้องการด้านความรู้ และทักษะการวิจัยและประเมินที่จำเป็นต้องใช้ในหน่วยงาน

ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานทางการศึกษาส่วนใหญ่ มีผู้สนใจที่จะเรียนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน และจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ผู้ตอบประเมินว่า ทั้งหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่ไม่ใช่ทางการศึกษา หรือหน่วยงานเอกชน ต่างก็มีความต้องการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาและประเมิน แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นครั้งนี้เป็นที่ต้องการของตลาด หรือสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เป็นเป้าหมายการผลิตมหาบัณฑิตของหลักสูตร

หน่วยงานผู้ใช้บุคลากร ได้พิจารณาจากมุมมองของผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์ตรงในงานวิจัยและประเมินของหน่วยงาน ได้พิจารณาว่ารายวิชาต่างๆ ที่นำเสนอมีความเหมาะสมที่จะบรรจุในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องของรายวิชาที่บรรจุในหลักสูตรกับความต้องการด้านความรู้ และทักษะที่จะนำไปใช้ในงานจัดการศึกษาในปัจจุบันตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์และแนวทางของการพัฒนาหลักสูตรที่ได้พิจารณาถึงวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต และความรู้ความสามารถที่จำเป็นต้องนำไปใช้ในการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เช่นในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัย การประเมินหลักสูตร การประเมินการจัดการศึกษา การประกันคุณภาพ เป็นต้น

ผลการวิจัยจากเทคนิคเดลฟี่พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารายวิชาที่นำเสนอตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน มีความเหมาะสม รายวิชาส่วนใหญ่ได้รับการพิจารณาว่าเหมาะสมมากนั้น แสดงให้เห็นว่า ในแง่หลักประกันด้านความถูกต้องตามหลักวิชาผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินได้พิจารณาว่ารายวิชาที่บรรจุในหลักสูตรในหมวดวิชาต่างๆ สามารถผลิตมหาบัณฑิตทางด้านการศึกษา สาขาการวิจัยและประเมิน ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและวิชาเหล่านั้นมีความเหมาะสมที่จะบรรจุในโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ที่ได้ศึกษาวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาความรู้และทักษะทางด้านการศึกษาและประเมินตามที่จะจำเป็นต้องใช้ในการจัดการศึกษา ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรปริญญาโทที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและประเมินของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ในภาควิชาการประเมินผลและวิจัยและได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเป็นการเบื้องต้นก่อน แล้วจึงนำหลักสูตรดังกล่าว เสนอให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินพิจารณาด้วยเทคนิคเดลฟี่

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกับกลุ่มผู้ใช้บุคลากรพบว่าไม่ต่างกัน โดยล้วนเห็นว่า รายวิชาที่นำเสนอให้พิจารณา มีความเหมาะสม ในการบรรจุในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าหากนำหลักสูตรดังกล่าวนี้ไปจัดการศึกษา จะมีความเป็นไปได้สูงที่จะผลิตมหาบัณฑิตหรือพัฒนาบุคลากรประจำการของหน่วยงานทางการศึกษา ในระดับการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านกรวิจัยและประเมินของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การพัฒนาหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินของมหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งนี้พัฒนาในบริบทของกระแสการปฏิรูปการศึกษา และบทบาทของครูในสถานศึกษาที่ต้องเกี่ยวข้องกับ การวิจัยและประเมินมากขึ้น จุดเน้นของหลักสูตร ค่อนข้างเน้นไปทางบุคลากรทางการศึกษา แต่โดยความรู้และทักษะที่เป็นระเบียบวิธีนั้น สามารถประยุกต์ใช้ในหน่วยงานที่ไม่ใช่ทางการศึกษาได้เช่นกัน การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ ในส่วนของระเบียบวิธีจะมีลักษณะเป็นสากลทั่วไป เพราะฉะนั้นในด้านเนื้อหารายละเอียด ตัวอย่าง ควรโยงให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงในแต่ละช่วง สถานการณ์หรือธรรมชาติของงานที่ต้องการเน้น เพื่อให้หลักสูตรมีคุณค่ามีความหมายสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

1. ในกรณีที่มีงบประมาณเพียงพอ และสามารถประสานเวลากับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ การที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมอภิปรายความคิดเห็นกับกลุ่มผู้ใช้บุคลากรและได้เยี่ยมชมการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงาน และนำมาศึกษาวิเคราะห์และพัฒนา เป็นโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา คำอธิบาย รายวิชา น่าจะทำให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพตรงตาม ความต้องการตามลักษณะงานยิ่งขึ้น

2. ในกรณีที่เป็นหลักสูตรหรือโครงการใหม่ ที่ไม่มีกระแสความต้องการชัดเจน (เช่น สนองตอบ ต่อแนวทางปฏิรูป แผนพัฒนาฯ พระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ) การศึกษาความเป็นไปได้ในลักษณะ การวิเคราะห์ตลาด การวิเคราะห์ด้านเทคนิค และ การวิเคราะห์ด้านการเงินงบประมาณ หรือทรัพยากร ด้วยแล้ว จะทำให้มีข้อมูลในการตัดสินใจและลด ความเสี่ยงได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. **คู่มือและหลักสูตร บัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2541-2542.** กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ, 2539.

_____ **แผนหลักการปฏิรูปการฝึกหัดครู
พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา.**

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2538.

_____ **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,
2542.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ, สำนักงาน. **แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8.**
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
2539.

ทดสอบทางการศึกษา, สำนักงาน. **การประกัน
คุณภาพของสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ :
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ,
2542.

ทักษิณ, มหาวิทยาลัย. **คู่มือการพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยทักษิณ.(ฉบับปรับปรุง).**

สงขลา : ภารกิจการพัฒนาหลักสูตร
กลุ่มงานบริการการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.

_____ **คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ.** 2543-2544.
สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.

_____ **คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.**

สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542.

นเรศวร, มหาวิทยาลัย. **คู่มือนิสิตปริญญาโท
มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา
2541.** พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
นเรศวร, 2541.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. **การประกันคุณภาพการ
ศึกษา ระดับอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ :
ฝ่ายวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐาน
อุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542.

ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย. **หลักสูตรชั้น
บัณฑิตศึกษา พ.ศ.2534.** กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทร์วิโรฒ, 2534.

สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. **คู่มือบัณฑิตศึกษา
2539.** สงขลา : มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์, 2539.

สุรียา เหมตะศิลป์. **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการ
พัฒนาหลักสูตรแบบมีฐานมาจาก
ระดับโรงเรียนสำหรับครูโรงเรียน
มัธยมศึกษา.** ปริญญาโท กศ.ด.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

Bishop, George. **Curriculum Development.**
London : Macmillan Publishers, 1985.

Boston University. **Graduate Programs
1997/98.** Boston : Boston
University, 1997.

Chulalongkorn University. **Course Descriptions
Part 2 : Graduate School
Announcement 1996-1998.**
Bangkok : Chulalongkorn University,
1996.

Educational Policy and Research.

<http://www.epc.msu.edu/>

Graduate Degrees & Programs.

<http://www.statewide.orst.edu/degrees/>

Herrick, V.E. and R.W. Tyler. **Towards Improved Curriculum Theory, Supplementary Educational Monograph No. 71.** Chicago : University of Chicago Press, 1950.

Linstone, Harold A. **“The Delphi Technique” in Handbook of Futures Research. Edited by Jib Fowles.** Connecticut : Greenwood Press, 1978.

Marsh, Colin and Ken Stafford. **Curriculum : Australian Practices and Issues.** Sydney : McGraw-Hill, 1984.

Ministry of University Affairs. **International Programs in Thai Higher Education Institutions.** Bangkok : Ministry of University Affairs, 1999.

Nicholls, Audrey and S. Howard Nicholls. **Develoing a Curriculum : a Practical Guide.** London : George Allen & Unwin, 1978.

Programs in Curriculum and Teaching Courses.

<http://www.tc.columbia.edu/admissions/>

Program in Measurement and Quantitative Methods.

<http://www.msu.edu/programs/>

Saylor, J. Galen, William M. Alexander and Arthur J. Lewis. **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning.** Tokyo : Holt Sounders Japan, 1981.

Smith, B.O., W.O. Stanley and J.H. Shores. **Fundamentals of Curriculum Development.** New York : Harcourt, Brace and World, 1957.

Stanford Bulletin of Courses and Degree.

http://www.stanford.edu/dept/registrar/bulletin/pdf/graduate_degree/

Tyler, Ralph W. **Basic Principles of Curriculum and Instruction.** Chicago : The University of Chicago Press, 1949.